خراسان روزنامه صبح ایران
پنج شنبه ۶ دی ۱۳۹۷ . ۱۹ ربیع الثانی ۱۴۴۰ . شماره ۱۹۹۹۷

خشم مجدد ترامپ از فدرال رزرو

ترامپ مجدد خشم خود از فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) را ابراز کرد و گفت: این بانک نرخ بهره را خیلی سریع بالا می برد. به گزارش رویترز، در هفته های اخیر سهام آمریکا با نگرانی از رشد اقتصادی ضعیف، به شدت سقوط کرده است. ترامپ به صراحت فدرال رزرو را مقصر اصلی این اتفاق دانسته و گزارش ها حاکی از آن است که وی تا مذاکره برای اخراج رئیس فدرال رزرو هم پیش رفته است.

نرخ ارز (سامانه سنا)	دلار	یورو	پوند	یوان	درهم امارات	نرخ طلا	هر گرم طلای ۱۸ عیار	سکه طرح قدیم	سکه طرح جدید	نیم سکه	ربع سکه
	۱۱۲/۰۰۰ (▲۹/۸۵۶)	۱۳۳/۰۰۰ (▲۱۴/۷۴۱)	۱۳۸/۴۴۴ (▲۷/۷۷۴)	۱۶/۳۹۹	۲۲/۹۶۴	مشهد	۳/۶۶۰/۰۰۰	۳۴/۵۰۰/۰۰۰	۳۶/۲۰۰/۰۰۰ (۰)	۱۸/۵۰۰/۰۰۰	۱۱/۲۰۰/۰۰۰
شاخص کل بورس	۱۵۸/۴۴۳ (▲۱/۴۹۳)	هر گرم زعفران نگین	۱۲۸/۷۲۶	هر گرم زعفران پوشال	۸۷/۴۶۲	تهران	۳/۳۴۷/۰۰۰	۳۵/۴۰۰/۰۰۰	۳۷/۰۰۰/۰۰۰ (▼۳۰۰/۰۰۰)	۱۹/۵۰۰/۰۰۰	۱۲/۰۰۰/۰۰۰

یارانه هنگفتی که به جیب ثروتمندان می رود

رمزگشایی از یارانه پنهان ۹۰۰ هزار میلیاردی

اگر چه پیشتر کارشناسان، به صورت جسته و گریخته میزان یارانه پنهان در کشور را محاسبه و اعلام می کردند، اما تصریح رئیس سازمان برنامه و بودجه و متعاقباً رئیس جمهور مبنی بر پرداخت بیش از ۹۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه پنهان در سال، بار دیگر، توجه ها را به این مسئله جلب کرد. چرا که این رقم، در صورتی که آن را نقدی فرض کنیم، به معنای پرداخت ماهانه ۹۰۰ هزار تومان به هر ایرانی است. با این حال این سوال کلی مطرح است که چرا میزان یارانه ها در اقتصاد ایران این قدر بالاست و این موضوع چه آثار و تبعاتی به همراه دارد؟

■ **پیدا و پنهان یارانه ها**

یارانه ها از لحاظ نوع پرداخت عمدتاً به دو دسته آشکار و پنهان تقسیم بندی می شوند. یارانه آشکار به طور کلی مبالغ و کمک های مالی است که دولت به طور مستقیم (نقدی یا کالایی) به اقشار محروم می دهد. به عنوان مثال، دولت در سال های اخیر، سالانه بیش از ۴۲ هزار میلیارد تومان یارانه نقدی به ۷۸ میلیون ایرانی می دهد. اما یارانه های پنهان، غیر ملموس تر هستند. در خصوص حامل های انرژی، معمولاً نرخ های صادراتی یا جهانی وجود دارند که از قیمت های یارانه ای این کالاها بیشتر هستند. به عنوان مثال برای بنزین، در صورتی که نرخ های منطقه ای (فوب خلیج فارس) را ملاک قرار دهیم، قیمت هر لیتر بنزین حدود ۵۲ تا ۵۴ سنت است که با نرخ ارز حدود ۱۰ هزار تومان، بیش از ۵ هزار تومان می شود. در حالی که ملاحظات تورمی، حمایت از اقشار محروم و ... مانع از افزایش قیمت بنزین در این سطح است، بنابراین باید گفت که دولت بابت هر لیتر بنزین در شرایط کنونی حدود ۴۲۰۰ تومان یارانه پنهان به مصرف کنندگان می پردازد. همین مسئله هم منجر به توجیه پذیری و جذابیت قاچاق بنزین در سال های اخیر شده است. به گونه ای که روزانه ۱۰ تا ۱۵ میلیون لیتر (معادل حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد کل مصرف روزانه)، بنزین از کشور به خارج قاچاق می شود. وضعیت حامل های انرژی دیگر مانند برق نیز چنین است. به عنوان مثال هم اینک قیمت تمام شده تولید هر کیلووات ساعت برق بیش از ۱۱۰ تومان است. در حالی که به طور متوسط تنها ۶۰ تومان از مشترکان دریافت می شود. بدین ترتیب دولت به ازای هر کیلووات ساعت، بیش از ۵۰ تومان یارانه برق به مشترکان ارائه می کند. مثال دیگر، یارانه ارزی است که شامل توزیع ۱۴ میلیارد دلار با نرخ ارز ۴۲۰۰ تومان برای واردات کالاهای اساسی است. این ها تنها بخشی از یارانه های مستقیم و غیر مستقیمی بود که دولت پرخرج، در اقتصاد بزرگ ایران توزیع می کند. بدیهی است وابستگی محاسبه یارانه پنهان کالاهایی مانند حامل های انرژی و کالاهای اساسی وارداتی به قیمت ارز و نیز افزایش قیمت ارز در ماه های گذشته، میزان این نوع یارانه ها در اقتصاد ایران را به طرز بی سابقه ای افزایش داده است. به گفته نوبخت رئیس سازمان برنامه و بودجه هم اینک سالانه ۹۳۴ هزار میلیارد تومان یارانه پنهان در کشور توزیع می شود.

■ **مصیبت عظمای توزیع غیر عادلانه یارانه های پنهان**

غیر از میزان بالای یارانه پنهان توزیعی، چگونگی توزیع آن نیز از دیگر مسائل و مصائب اقتصاد کشور به شمار می رود. هم اینک برخی محاسبات حاکی از این است که ثروتمندان و دهک های درآمدی بالاتر، به مراتب به میزان بیشتری از این نوع یارانه ها بهره مند می شوند. یک نمونه ساده آن یارانه بنزین است که طبیعی است خانوارهایی که خودرو ندارند، از این یارانه ها نمی توانند استفاده کنند. از سوی دیگر، خانوارهای با درآمد بالاتر، حساسیت کمتری درباره صرفه جویی سوخت و استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی دارند.

اخبار

تعریف ابزار جدید مدیریت پول و نقدینگی در بودجه ۹۸

اجازه «عملیات بازارباز» به بانک مرکزی

در تبصره ۵ ماده واحده بودجه سال ۹۸ که به موضوع انتشار اوراق و اسناد خزانه اختصاص دارد، بانک مرکزی برای اولین بار، اجازه انجام عملیات بازار باز را گرفته است. به گزارش خراسان، عملیات بازار باز (Open market operation) به فرایند خرید و فروش دارایی های بخش عمومی (اوراق قرضه دولتی و بانک مرکزی) به منظور کاهش یا افزایش میزان نقدینگی موجود در بازار گفته می شود. معمولا در کشورهای صنعتی، بانک مرکزی با خرید و فروش به موقع اوراق قرضه، از طریق ایجاد تغییر در متغیرهای پولی (پایه پولی و نقدینگی) نرخ سود و در نهایت تولید و تورم را کنترل می کند اما این ابزار در اقتصاد ایران تاکنون مورد استفاده قرار نگرفته است. البته طیفی از اقتصاددانان (به ویژه لیبرال ها و نئوکلاسیک ها) مخالف این نوع دخالت دولت و بانک مرکزی در بازار هستند. در این باره خبرگزاری فارس در گزارشی ضمن حمایت از این موضوع نوشت: آن چه برای اقتصاد امروز ایران بسیار حائز اهمیت است، کنترل اضافه برداشت بانک هاست و عملیات بازار باز می تواند تا حد زیادی این پدیده مخرب برای اقتصاد ایران و سیستم بانکی را کنترل کند. این خبرگزاری ضمن اشاره به سیاست کنترل پایه پولی که در پنج سال گذشته مورد تاکید بود، این سیاست غلط را ناشی از تفکرات نیلی مشاور ارشد سابق اقتصادی رئیس جمهور و بی توجهی وی به درون زایی پول و ابزارهای درون زای کنترل نقدینگی دانسته است.

بر اساس این گزارش، این سیاست می تواند تحولی اساسی در نظام سیاست گذاری پولی ایجاد کند. به گزارش فارس، خبرها حاکی است این پیشنهاد (عملیات بازار باز) مورد موافقت بانک مرکزی قرار گرفته و به دولت ارائه شده است. به همین منظور در بند «م» تبصره ۵ لایحه بودجه سال ۹۸ به بانک مرکزی اجازه داده شده است که برای اجرای سیاست پولی و مدیریت نرخ های سود و کنترل تورم، عملیات بازار باز و خرید و فروش اوراق مالی اسلامی منتشره دولت و وثیقه گیری اوراق مذکور در ازای اضافه برداشت بانک ها یا اعطای خط اعتباری را انجام دهد. همچنین در جزء یک این بند آمده است: بانک مرکزی صرفاً مجاز به خرید و فروش اوراق مالی اسلامی منتشره دولت و بانک مرکزی، در بازار ثانویه با قیمت های کشف شده در بازار مزبور است.

آمار نوبخت از بحران صندوق های بازنشستگی

وابستگی ۸۱ هزار میلیاردی صندوق های بازنشستگی به بودجه

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور با تاکید بر ضرورت اصلاح ساختاری برای کاهش مصارف بودجه گفت: کمک های دولت به صندوق های بازنشستگی که پیشتر ۲۳ هزار میلیارد تومان بود به ۸۱ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. به گزارش باشگاه خبرنگاران، نوبخت در گفت و گوی ویژه خبری سه شنبه شب، افزود: رئیس جمهور در مجلس به سازمان برنامه و بودجه ماموریت دادند اسامی دستگاه ها و نهادهایی را که از معافیت های ۵۰ هزار میلیارد تومانی برخوردار می شوند اعلام کنند این در حالی است که ۹۳۴ هزار میلیارد تومان یارانه پنهان و ۵۰ هزار میلیارد تومان معافیت مالیاتی در کشور وجود دارد. وی با تاکید بر ضرورت اصلاح ساختاری برای کاهش مصارف بودجه گفت: کمک های دولت به صندوق های بازنشستگی که پیشتر ۲۳ هزار میلیارد تومان بود، ۸۱ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. وی افزود: به طور متوسط قیمت هر لیتر بنزین ۵۲ تا ۵۴ سنت است و ما در حد ۱۲ سنت عمل می کنیم، حامل های انرژی از اموال ملت است و توسط قاچاقچیان با لوله کشی یا از زیر آب به کشورهای همسایه می رود و در آن جا گران تر به فروش می رسد، پس این حرف مردم درست است که می گویند اگر قرار است با قیمت منطقه ای بنزین ما را حساب کنید حقوق هم باید به همان صورت حساب شود و باید آن را بپذیریم.

بانک مرکزی

جرایم سنگین بانک مرکزی علیه بانک های متخلف از نرخ سود

دبیر کانون بانک ها و موسسات اعتباری خصوصی از تنبیهات سفت و سخت بانک مرکزی علیه بانک هایی خبر داد که سود بالاتر از نرخ مصوب پرداخت می کنند. جمشیدی در گفت و گو با ایسنا، اظهار کرد: تخلف برخی بانک ها کار را به جایی رساند که بانک مرکزی درباره این تخلفات هشدار جدی داد و تاکید کرد که اگر بانک ها از این نرخ عبور کنند، با جدیت با آن ها برخورد می شود. وی با اشاره به جریمه های متفاوت برای تخلفات در سود سپرده های بلندمدت، تصریح کرد: بر اساس مقررات بانک مرکزی، عبور از سود ۱۵ درصد برای سپرده های بلندمدت یک نوع جریمه، عبور از ۱۸ درصد جریمه های سنگین تر و عبور از ۲۰ درصد بر اساس قانون جریمه هایی دارد که در صورت اجرا بانک ها و مدیران آن ها را پشیمان خواهد کرد، تعطیلی و ادغام این بانک ها نیز بخشی از این جریمه ها به شمار می روند.

نفت

مجوز فروش ۱۰۰ درصد ریالی ۳ میلیون بشکه نفت صادر شد

بیش از یک ماه از آخرین عرضه نفت خام در بورس که در دو مرحله صورت گرفت، می گذرد و آخرین اخبار حاکی است که احتمالا هفته آینده بورس برای بار سوم، میزبان نفت خام می شود. وزیر نفت، با اعلام این که شاید هفته آینده عرضه مرحله سوم نفت در بورس رخ دهد، به خبرگزاری خانه ملت گفته است: خریداران نفت در بورس توانسته اند طلای سیاه را صادر کنند و مشکلی در این زمینه وجود نداشته است. وی با بیان این که به زودی اطلاعیه ای درباره مرحله سوم فروش نفت در بورس صادر می شود که شاید هفته آینده این عرضه رخ دهد، افزود: در این زمینه مجوز لازم از سران سه قوه دریافت شده که سه میلیون بشکه نفت در بورس به صورت ۱۰۰ درصد ریالی با ارز سنا به فروش برسد. پیش از این طی دو نوبت عرضه نفت در بورس، یک میلیون بشکه نفت خام از طریق بازار سرمایه فروخته شد.

رئیس جمهور در جلسه هیئت دولت برای رفع مشکلات اقتصادی ۱۰ بار کلمه «باید» را تکرار کرد

بایدهای روحانی

رئیس جمهور روز گذشته در جلسه هیئت دولت، به تشریح اهداف کلان لایحه بودجه ۹۸ پرداخت و چندین بار از کلمه «باید» استفاده کرد که ۱۰ مورد آن به طور مستقیم مربوط به اقتصاد بود و خواستار انجام اصلاحات اساسی در بخش های مختلف اقتصاد ایران از جمله نظام یارانه ای، بانک ها و نظارت بر قیمت ها شده بود. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، مشروح بایدهای روحانی به شرح زیر است:

*امروز باید در اقتصاد راهی را در پیش بگیریم که بازلزله تحریم و فشار دشمنان، آسیبی نبیند و در این زمینه هر آن چه لازم باشد در دولت و دیگر قوا و شورای هماهنگی، تصمیم گیری خواهیم کرد.

*باید تلاش کنیم که رنج مردم در فشار تحریم کاسته شود.

*باید تلاش کنیم قیمت اجناسی که در اختیار مردم قرار می گیرد، کاهش یابد و در حد لازم کنترل صورت بگیرد و در این زمینه همه دستگاه ها از جمله ستاد تنظیم بازار و سازمان تعزیرات فعال تر باشند.

*دولت در بخش آب، برق، نفت، بنزین، گازوئیل، خدمات آموزشی و بهداشتی، یارانه های بسیار بالایی پرداخت می کند و قصد ندارد آن ها را حذف کند. ۹۰۰ هزار میلیارد تومان مبلغ یارانه هاست و سال آینده برای کالاهای اساسی ۶۰ هزار میلیارد تومان یارانه پرداخت خواهیم کرد، البته باید در بلندمدت به گونه ای مدیریت شود که یارانه ها به صورت حساب شده و هدفمند پرداخت شود.

*یارانه همیشه باید پرداخت شود، منتها باید این یارانه ها، هدفمند، مشروط و موقت باشند.

*مردم باید با دیدن اقدامات و خدماتی که در کشور انجام می شود، احساس امید به آینده و نشاط داشته باشند.

*روحانی با تاکید بر این که باید در سیاست خارجی گام های مهمی برداشته شود، اظهار کرد: در این زمینه همه وزارتخانه هایی که از ارتباط و تبادلات خارجی برخوردار هستند، باید وارد عرصه شوند و روابط خارجی را هر چه بیشتر گسترش دهند.

*در شرایط فعلی باید اولویت را به برقراری روابط نزدیک و راهبردی با همسایگان بدهیم. در این زمینه ظرفیت های خوبی وجود دارد و اگر روابط صمیمی و گسترده ای با کشورهای همسایه برقرار کنیم به راحتی می توانیم از مشکلات عبور کنیم.

*در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی باید تلاش ها را مضاعف و ارتباطات خود را صمیمی تر کنیم.

*دولت سهام و مالکیت های فراوانی در اختیار دارد که باید به مردم واگذار شود و در این زمینه بانک ها و وزارتخانه های مختلف باید پیشقدم باشند.

*رئیس جمهور همچنین حادثه واژگونی اتوبوس در واحد مرکز علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی را بسیار دلخراش و متأثر کننده توصیف کرد و گفت: این گونه مسائل از موضوعاتی است که حتماً باید مورد رسیدگی قرار بگیرد و نباید بگذاریم چنین حوادثی تکرار شود. آن هایی که در این حادثه قصور و تقصیری داشتند باید مشخص شوند و به مردم اعلام شود.

روند صعودی قیمت ارز متوقف شد

نبض بازار ارز بار دیگر در دست بانک مرکزی

اگرچه دلالان دو روز پیش با پایان یافتن معاملات رسمی ارز در صرافی های بانکی، تلاش کردند نرخ را افزایش دهند، اما سکان بازار بار دیگر در دست بانک مرکزی قرار گرفت و نرخ های بازار نیز از تب و تاب افتاد. به گزارش مهر، پایان معاملات روز سه شنبه بازار ارز با حضور دلالان و تلاش آن ها برای ساختن یک جو غیر منطقی به منظور بالا بردن نرخ، همراه شد. بر همین اساس، دلار تا مرز ورود به کانال ۱۲ هزار تومان هم بالا رفت و خوشبختانه با دخالت بازارساز، نرخ در معاملات شبانه، حتی در بازار هرات که هنوز مرجعی برای فعالیت دلالان در بازار ارز ایران است، کاهش یافت.

به تبع، آن گونه که فعالان غیر رسمی بازار ارز می گویند در اتاق های معاملاتی نیز نرخ کاهش یافت و همین موضوع، بار دیگر به دلالان نشان داد که سکان بازار در دست بازارساز است و آن ها برای بالابردن نرخ ارز جایی برای مانور ندارند. یک مقام مسئول در بانک مرکزی در گفت و گو با مهر اظهار کرد: صرافی های بانکی با توجه به ورود بانک مرکزی، حتما هدایتگر بازار خواهند بود و البته جای نگرانی از بابت تزریق و هدایت بازار ارز وجود ندارد.

در این میان باید توجه داشت که دلالان جای مانور زیادی در بازار ارز ندارند. وی افزود: دلالان به دنبال این هستند که قیمت ارز مجدد، روند افزایشی به خود بگیرد، اما حضور بانک مرکزی در بازار پررنگ خواهد بود و اجازه جهش در نرخ نمی دهد. به هر حال بخشی از روند بازار برای افزایش تقاضا به دلیل تسویه حساب های خارجی پایان سال میلادی طبیعی است ولی جای نگرانی وجود ندارد. در همین حال تسنیم نیز اعلام کرد: با وجود کاهش قیمت ها در بازار، هنوز برخی کانال های تلگرامی بر طبل گرانی می کوبند و اصرار دارند که قیمت واقعی در بازار خیلی بالاست.

شاخص

عقبگرد در رشد اقتصادی به محدوده صفر

طبق گزارش مرکز آمار ایران از وضعیت تولید در اقتصاد در نیمه اول امسال که دیروز منتشر شد، رشد اقتصاد کشور به ۰/۴ درصد رسیده است. رشد بدون نفت نیز نزدیک به صفر و ۰/۳ درصد محاسبه و اعلام شده است. بین بخش های مختلف اقتصادی نیز کشاورزی و صنعت افت قابل توجهی داشته اند اما رشد ۲/۳ درصدی خدمات، مانع از منفی شدن رشد کل اقتصاد شد.

بازار خبر

تقویت ۱۴۹۳ واحدی شاخص کل بورس

فارس - دیروز سه گروه بانک، پتروشیمی و خودرو در کانون توجه معامله گران بورس تهران بودند، در حالی که کلیت معاملات روی مدار تعادل حرکت می کرد. ارزش معاملات دیروز بازار سهام نیز به ۱۱۲۲ میلیارد تومان رسید.

سقف واردات با کارت های بازرگانی فاقد رتبه بندی

مهر - معاون اول رئیس جمهور، در بخشنامه ای سقف واردات برای کارت های بازرگانی فاقد رتبه بندی را تعیین کرد. بر این اساس سقف ارزشی واردات برای دریافت کنندگان کارت بازرگانی طبق رتبه بندی اعتباری سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری تعیین می شود. در صورت نبود امکان رتبه بندی این سقف در سال اول ۵۰۰ هزار دلار خواهد بود.

حذف دلار از مبادلات چین و روسیه به تعویق افتاد

ایسنا - وزیر دارایی روسیه اعلام کرد امضای موافقت نامه جایگزینی روبل و یوان به جای دلار در مبادلات دوجانبه بین چین و روسیه به تعویق افتاده است. به گزارش اسپوتنیک، ماه گذشته مدیر بانک توسعه دولتی روسیه گفته بود چین و روسیه تا پیش از پایان امسال توافق نامه ای برای جایگزینی دلار با روبل و یوان در مبادلات تجاری دوجانبه امضا خواهند کرد اما آنتوان سیلوانوف، وزیر دارایی روسیه گفت: این دو کشور تصمیم گرفته اند تا زمان کاهش بیشتر وابستگی اقتصادی خود به دلار، امضای این موافقت نامه را به تعویق بیندازند.

صادرات نساجی ۴۰ درصد افزایش یافت

ایرنا - مدیرکل دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) با اشاره به رشد ۲ درصد تولید و ۴۰ درصد صادرات نساجی به خارج از کشور در سال ۱۳۹۷ گفت: هم اکنون هفت هزار و ۹۰۰ واحد نساجی با ۲۶۰ هزار نفر در این بخش از صنعت کشور فعالیت دارند.

بزرگ ترین سایت تولید گاز شیل چین راه اندازی شد

ایرنا - چین به عنوان دومین اقتصاد بزرگ جهان با هدف تامین بخشی از انرژی مورد نیاز خود، بزرگ ترین پایگاه تولید گاز شیل خود را روز چهارشنبه در استان 'سیچوان' راه اندازی کرد. به گزارش روزنامه خلق چین، این مرکز با تولید روزانه ۲۰ میلیون و ۱۱۰ هزار متر مکعب گاز، حدود ۴/۲ درصد از کل تولید چین را به خود اختصاص داده است. چین از نظر میزان ذخیره گاز شیل در مقام نخست جهان قرار دارد اما با توجه به جغرافیای پیچیده میادین گاز شیل، استخراج آن با مشکلاتی روبه روست.